

Kultur- och fritidsplan 2022 - 2026

Inledning

De verksamheter som Danderyds kommuns kultur- och fritidsnämnd ansvarar för är:

- Biblioteken
- Idrotts- och fritidsanläggningar samt föreningsstöd
- Satsningar och evenemang inom kultur
- Danderyds kulturskola
- Ungt fokus

Dessa verksamheter strävar efter att främja hälsa, delaktighet, hållbarhet samt bidra till en god livskvalitet hos Danderyds kommuninvånare. Verksamheterna är en viktig del i förverkligandet av kommunens vision "Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i".

Det finns fem övergripande strategiområden kopplade till Danderyds kommuns vision;

- A. Hög kvalitet
- B. Stor valfrihet
- C. Hög effektivitet
- D. Hög attraktivitet
- E. Positiv utveckling

I denna kultur- och fritidsplan redogörs för hur kommunens verksamheter inom kultur och fritid arbetar utifrån dessa strategiområden. Genom att försöka skapa tydliga och mätbara kvalitativa och kvantitativa indikatorer skall dessa strategiområden säkerställas.

I alla verksamheter som involverar barn är självklart barnkonventionen en naturlig och viktig utgångspunkt.

Hälsa, delaktighet och hållbarhet

Gemensamma inriktningar och mål för verksamheterna inom kultur och fritid är främjandet av hälsa, delaktighet och hållbarhet.

Hälsa

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter erbjuder kommuninvånarna aktiviteter och anläggningar inom friskvård, med målsättningen att bidra till en bättre hälsa hos Danderyds invånare.

Utbudet är varierat och passar i livets alla skeden. Särskilt i fokus är barns, ungas och äldres möjligheter till en aktiv fritid.

Delaktighet

Utövandet av fritidsaktiviteter bygger på glädje och lust. Tävling är ett av flera inslag, men inte nödvändigt för deltagande.

Delaktighet skapas bland annat genom ett nära samarbete med föreningslivet genom vilket Danderyds invånare kan påverka utbudet av aktiviteter.

Aktivitetserna ska vara utformade så att det är möjligt att börja, sluta eller återkomma oavsett ålder och förutsättningar. Lokaler och anläggningar ska ha en hög tillgänglighet, så att de kan nyttjas av så många som möjligt.

Majoriteten av verksamheterna riktar sig till alla åldrar och ger möjligheter till samvaro över generationsgränser. Alla medborgare ska känna sig välkomna samt kunna delta oavsett etnicitet, kön, funktionsvariationer och vår vision är att våra verksamheter även förebygger utanförskap. Viktigt att aktiviteten/platsen för verksamheterna ska vara fysiskt tillgänglig för personer med funktionsvariationer.

Hållbarhet

Kultur- och fritidsaktiviteter i Danderyd är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbara. Genom att erbjuda subventionerade eller avgiftsfria mötesplatser främjas mellanmänniska möten, något som stärker känslan av samhörighet och ger en trygghet i kommunen.

Fritidsaktiviteter och anläggningar ska över tid vara resurseffektiva och klimatsnåla och på sikt klimatneutrala. Arbetet kring miljö sker i enlighet med kommunens miljöplan samt enligt "Agenda 2030" och de 17 globala målen för miljöutveckling.

Ekonomiska prioriteringar tar också hänsyn till den samhällsnytta som erhålls. Denna kan till exempel vara erhållen rörelse per investerad krona, ökad variation i utbudet samt en möjlighet att möta de behov och önskemål som kan finnas i framtiden.

Befintliga lokaler och anläggningar ska, för att optimera gjorda investeringar, nyttjas i hög grad innan nya investeringar beaktas.

Utvecklingsområden

Biblioteken

Till biblioteket som är en lagstadgad verksamhet kommer man för att låna böcker, se teater, bedriva bokcirkel, lyssna till föreläsningar, träffa författare, låna en dator och mycket mer. Det är användarnas behov och önskemål som är ledstjärnan för hur biblioteket bedriver sin verksamhet och bygger upp sitt utbud av medier.

Biblioteket bidrar till folkhälsan genom att erbjuda medborgarna möjlighet till förströelse och förkovran, samt genom att utgöra en trygg plats där man kan uppehålla sig ensam eller tillsammans med andra.

På biblioteket erbjuds samhällsinformation på alla nivåer, liksom IT-utrustning nödvändig för att kunna nyttja samhällets resurser. Även studieplatser erbjuds. På så vis möjliggör biblioteket delaktighet i samhället och minskar utanförskap.

Till biblioteket är alla välkomna utan krav på motprestation.

Uppdrag

- Biblioteksverksamhet regleras av Bibliotekslagen. Där fastslås att kommuner ska tillhandahålla folkbiblioteksverksamhet.
- Biblioteken ska kostnadsfritt tillhandahålla fack- och skönlitteratur.
- Bibliotekens bestånd ska präglas av allsidighet och kvalitet.
- Biblioteken har ett demokratiskt uppdrag: Biblioteken ska vara en plats för samhällsinformation och en portal till samhället i övrigt.
- Biblioteken är till för alla, Bibliotekslagen fastslår emellertid att personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna, personer med annat modersmål än svenska samt barn och unga är prioriterade grupper.

Strategiområden

A. Hög kvalitet

- Relevant och kvalitativt mediebestånd samt ett genomtänkt programutbud.
- Ändamålsenliga och tillgängliga lokaler.
- Utbildad och engagerad personal i samverkan med närsamhälle.

B. Stor valfrihet

- Till för alla.
- Allsidigt bestånd (ämnen, nivå, språk, etc.)
- Generösa öppettider med meröppet (obemannade bibliotek som öppnas med passerkort) som komplement.

C. Hög effektivitet

- Hela beståndet är tillgängligt på alla bibliotek.
- Det lokala bibliotekets verksamhet ska vara anpassat till lokalsamhällets förutsättningar och behov.

D. Hög attraktivitet

- Finns där användarna finns. För de som inte kan eller vill ta sig till biblioteket är uppsökande verksamhet ett sätt att ändå få service.
- Hög och kvalitativ digital närvaro.
- För att säkerställa attraktiv biblioteksverksamhet för andra kommunala verksamheter, deltar bibliotekets personal i relevanta nätverk.

E. Stark utveckling

- Bejaktar nya medieformat, distributionsformer, teknik med mera, liksom samtidsrelevant programverksamhet.
- Användarnas behov och önskemål är ledstjärna.

Idrotts- och fritidsanläggningar och föreningsstöd

I Danderyds kommun finns möjlighet till ett rikt friluftsliv med närhet till bad, grönområden, naturreservat och motionsområden. Vi medverkar till en bättre hälsa hos alla invånare i kommunen, vårt arbete och utbud ska förebygga sjukdomar, skador och ohälsa.

I Danderyd ska vi ha ett rikt och levande friluftsliv. Vi har en hög ambitionsnivå och ska eftersträva ett lokalt utbud.

Vistelse i naturområden väcker ett intresse för friluftslivet och ökar förståelsen för naturen. Tillgång till friluftsområden är centralt i arbetet med att främja fysisk aktivitet och stärka folkhälsan. Friluftslivet ger också en chans till återhämtning och rekreation.

Hög tillgänglighet till idrotts- och fritidsanläggningar bidrar till ett livskraftigt föreningsliv. Ett långsiktigt strategiskt arbete bedrivs också för att stötta föreningarna och deras många aktiva medlemmar. Det handlar bland annat om att utveckla anläggningar och ta fram ändamålsenliga fördelningsprinciper för hur dessa ska användas.

Kontinuerlig uppföljning och planering av underhåll säkerställer att anläggningarna håller en god status med fokus på hållbarhet, i enlighet med Danderyds kommuns miljöplan. Genom att drift och skötsel hanteras i egen regi håller vi en hög servicenivå och den flexibilitet som krävs för de uppgifter vi ställs inför.

Genom föreningsstödet stödjer vi hälsofrämjande insatser i kommunen som främjar barn och ungas idrottande med utgångspunkt i Riksidrottsförbundets strategi 2025.

Uppdrag

- Vi skapar förutsättningar för fysisk aktivitet och ett fungerande föreningsliv i kommunen.
- Vi ansvarar för drift, underhåll och investeringar i Danderyds kommunala idrotts- och fritidsanläggningar.
- Vi säkerställer en effektiv drift och verksamhet.
- Vi ser till att anläggningars och fastigheters funktion vidmakthålls över tid. (Ansvaret för vissa anläggningar och ytor delas med Tekniska kontoret.)
- Vi ser till att det finns en hög tillgänglighet till kommunens anläggningar och ett mångfacetterat utbud som inbjuder till spontana aktiviteter och främjar en god folkhälsa.
- Vi utformar bidragsregler som främjar breddverksamhet för ungdomar så att de uppmuntras att delta i idrotts- och fritidsaktiviteter under hela uppväxten.
- Vi arbetar för att föreningarna ska tänka mångfald och bredd samt att alla ska ha råd att vara med.
- Vi prioriterar bredd- och gruppaktiviteter framför satsningar på enskilda talanger.

Strategiområden

A. Hög kvalitet

- Utbildning av egen personal.
- Utbildningsinsatser och utbildningsstöd för våra föreningar.
- Föreningsträffar och anläggningsråd.
- Höga krav på utförande och drifttekniker på anläggningssidan.

- Uppgradering av maskinpark.
- Genom att ha ett planerat underhåll kan vi sänka kostnaderna på sikt.
- Ökad trygghetskänsla på våra idrottsplatser.

B. Stor valfrihet

- Mångfacetterat utbud av fritidsaktiviteter.
- God tillgång till fritids- och idrottsanläggningar.
- Rikt friluftsliv året runt.

C. Hög effektivitet

- Applicera systemstöd för snabbare, enklare och mer effektiv hantering av bokning, fakturering och bidragshantering.
- Kontinuerlig översyn av fördelningsprinciper för tider i sport- och idrottsbhallar.
- Kommunal drift av anläggningar är det mest kostnadseffektiva och något att eftersträva för att uppnå hög kvalitet och flexibilitet.

D. Hög attraktivitet

- Utomhus- och inomhusanläggningar ska hålla en hög och jämn standard.
- Förutsättningar för ett varierat utbud av fritidsaktiviteter med goda möjligheter för hälsa och välbefinnande.
- Skapa nya aktivitetsytor som bjuder in till och gynnar allsidig träning.
- Ekonomiskt stöd i form av föreningsbidrag samt subventionerade taxor och avgifter.

E. Stark utveckling

- Främja utveckling inom drift, underhåll och föreningsbidrag.
- Sträva efter jämlikhet mellan föreningarna, underlätta och komplettera föreningarnas insatser.
- Skapa och eftersträva samarbeten med föreningar och externa partners.
- Barn- och ungdomsdialog.

Kultur

I Danderyd finns ett rikt kultur- och föreningsliv. Det lokala kulturlivet är beroende av kulturföreningarnas verksamheter och av eldsjälarnas insatser, dessa bidrar till att hålla kulturen levande. Samverkan med kulturföreningarna är en viktig uppgift. Föreningarnas och enskilda kommuninvånarens initiativ till kulturarrangemang stimuleras genom ekonomiska bidrag och lokalresurser.

Alla ska ha möjlighet att tillgodose något av sina intressen i det lokala kulturlivet. Samverkan mellan olika åldrar och inriktningar är viktig, samt satsningar på barn och ungdomar samt årsrika.

Uppdrag

- Kulturen i Danderyd ska vara lättillgänglig för samtliga kommuninvånare och bidra till en god hälsa och livsmiljö.
- Vi utvecklar kulturutbudet efter medborgarnas efterfrågan och behov.

- Vi bidrar till att medborgarna får en hög livskvalitet samt möjlighet till återhämtning och rekreation.
- Vi förvaltar den offentliga konsten i kommunens verksamheter och bidrar till offentliga utsmyckningar.
- Vi främjar ungdomarnas kulturuttryck genom att dela ut kulturstipendier.
- Vi främjar och belönar extraordinära kulturinsatser genom att dela ut kultur- och fritidsnämndens hedersplakett till personer som gjort kulturgärningar i kommunen.
- Vi arbetar för att bevara och förnya traditioner, kring till exempel nationaldag och Lucia.
- Vi stödjer och samarbetar med kulturföreningar.
- Vi delar ut kulturföreningsbidrag till kultur- och hembygdsföreningar som bland annat arrangerar valborgs- och midsommarfirande.
- Vi uppmuntrar till samverkan mellan olika åldersgrupper och verksamheter inom kultur, skola och idrott.
- Vi gör satsningar på prioriterade grupper i enlighet med kultur- och fritidsnämndens fattade beslut.

Strategiområden

A. Hög kvalitet

- Erbjuder evenemang där både professionella utövare, lokala förmågor och ungdomar medverkar.
- Arrangerar kulturevenemang som lockar och riktar sig mot olika målgrupper.
- Stötta föreningsutbud med insatser som bidrar till hög kvalitet.

B. Stor valfrihet

- Stort utbud för olika målgrupper och åldrar i alla delar av kommunen.
- Rikt kulturellt föreningsliv som ska rikta sig till både yngre och äldre.

C. Hög effektivitet

- Samverkan med föreningar samt kommunala och privata aktörer på hemmaplan.
- Nyttja de lokala resurser som finns i kommunen.
- Aktivt söka externa kulturbidrag.

D. Hög attraktivitet

- Välbesökta kulturevenemang, kulturdagar, barnteatrar med mera.
- Möjligheter för kommuninvånarna att vara delaktiga och engagerade både som organisatörer samt artister inom musik, sång, dans, teater etc.
- Samverkan med det av staten, regionen och länet subventionerade - kulturutbudet, t.ex. Länsmusiken och Teatercentrum, vilket förnyar och kompletterar kommunens och föreningarnas kulturutbud.

E. Stark utveckling

- Stödja kulturföreningarnas fortlevnad och utveckling.
- Nyttänkande och samverkan mellan olika åldersgrupper, föreningar, kultur och idrott.
- Nyttja digitaliseringens möjligheter.
- Stimulera och uppmuntra ungdomar att ta plats och utveckla kreativa idéer.
- Samverkan med skola för att nå barn och unga där de befinner sig.

Danderyds kulturskola

Att ta del av och utöva kultur har positiva effekter på barn och ungas självkänsla, välbefinnande och sociala sammanhållning. I mötet med olika konstformer får barn och unga formulera och uttrycka tankar, samtidigt som de får lära genom att lyssna till andra. Kulturen ger dem fler och olika sätt att uttrycka sig på.

Kulturskolan ger möjlighet att upptäcka och utöva många olika konstnärliga uttrycksformer utifrån en bred definition av kultur och med professionell handledning. Verksamheten stimulerar barn och ungas kulturintresse, som kan utövas på olika sätt genom hela livet. Det är möjligt att börja, sluta och återkomma i kulturskolans verksamhet oavsett ålder och kunskapsnivå. Kulturskolan väcker lust till eget skapande och till att göra skillnad för individen och samhället.

Uppdrag

- Vi erbjuder en verksamhet för barn och unga som är 4 - 20 år och folkbokförda i Danderyd.
- Vi erbjuder undervisning inom konstformerna musik, dans, teater och konst i syfte att utveckla och stärka hela individen.
- Vi erbjuder ämneskurser och ämnesöverskridande kurser i olika konstformer, utifrån olika ambitionsnivåer inom såväl traditionella som nya ämnen.
- Vi prioriterar bredd- och gruppundervisning framför spets- och enskild undervisning.
- Vi erbjuder en verksamhet som innebär möten mellan konstformer och elever.
- Vi är en tillgänglig och inkluderande verksamhet för alla, oavsett personliga förutsättningar.
- Vi erbjuder deltagarna olika former av delaktighet och inflytande.
- Vi låter eleverna mötas och utvecklas genom gemensamt utövande i olika former av konserter och föreställningar.

Strategiområden

A. Hög kvalitet

- Professionella och högskoleutbildade pedagoger, specialister inom sitt ämne.
- Pedagoger och deltagare utformar verksamheten tillsammans, utvärdering sker löpande.

B. Stor valfrihet

- Kurser inom flera ämnen samt deltagande utifrån olika ambitionsnivåer.
- Brett urval av kurstider på flera olika dagar och tider samt lokaler och platser.

C. Hög effektivitet

- Det ska vara enkelt att se kulturskolans kursutbud samt att boka och betala för kursplats.
- För att nå ut till fler och bredda vår verksamhet samarbetar vi aktivt med övriga verksamheter inom kommunen och med föreningslivet, samt med andra kulturskolor i länet.

D. Hög attraktivitet

- Löpande utvärdera och utveckla verksamheten i dialog med barn, unga och föräldrar.
- Verka för att kommunens invånare, företag och organisationer får ta del av kulturskolans offentliga framträdanden.
- Verksamheten ska upplevas som fri från tävling och betygssättning.

E. Stark utveckling

- Hög digitaliseringsgrad och tillgänglighet via e-tjänster och digital lärplattform.
- Vi testar och utvecklar ständigt nya arbetssätt och aktiviteter som utvecklar verksamheten.

Ungt fokus

Ungt fokus är kommunens ungdomsverksamhet som fokuserar på att stärka och främja ungdomarnas hälsa. Ungt fokus arbetar proaktivt och verkar där ungdomar finns.

Verksamheten består av fritidsgården Ungdomscentrum, kultur- och aktivitetshuset Demo, Fritidsträffen (LSS-verksamhet), ungdomskoordinatorer samt kommunens drogförebyggande verksamhet.

Ungt fokus erbjuder en bred palett av aktiviteter med målet att skapa hållbara hälsosamma relationer och möten samt motverka socialt och ekonomiskt utanförskap.

Ungt fokus arbetar utifrån informellt lärande som bygger på ungas delaktighet och egen lust till en meningsfull fritid. Vi fungerar även som katalysator i barn- och ungdomsfrågor samt som brygga mellan föräldrar, ungdomar och föreningsliv.

Uppdrag

- Vi erbjuder främjande och stödjande aktiviteter för barn och unga, 10 - 18 år.
- Verksamheten ska vara tillgänglig och inkluderande för alla oavsett personliga förutsättningar.
- Vi verkar för ungdomars rätt till en utvecklande och meningsfull fritid.
- Vi arbetar utifrån barns och ungdomars delaktighet och inflytande.
- Vi främjar barns och ungas utvecklande av sociala relationer.
- Vi arbetar för att kraftfullt motverka ungas nyttjande av ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar) för att förebygga ohälsa.
- Vi erbjuder en hållbar och relationsskapande verksamhet utan prestationskrav.
- Vår uppsökande verksamhet (ungdomskoordinatorerna), där det hälsofrämjande och förebyggande arbetet samspejar, skapar trygghet för ungdomar och deras föräldrar.
- Vi utgår ifrån ett helhetsperspektiv och möter de unga där de är och ser dem som kapabla individer och primära resurser i sina egna liv och i samhället.

Strategiområden

A. Hög kvalitet

- Relevant och kvalitativt relationskapande verksamhet på individ-, grupp- och samhällsnivå utifrån barnkonventionen.
- Utgår ifrån Stockholmsenkäten med lokal aktuell statistik för att kunna koordinera rätt ungdomsinsatser.
- Löpande fortbildning av personal i samverkan med andra kommuner.
- Stark digital närvaro.
- Bidra till och verka för ungas delaktighet, inflytande och lärande.
- Främja kritiskt tänkande och kreativitet såväl som mänskliga rättigheter, demokratiska värden och aktivt medborgarskap.

B. Stor valfrihet

- Verksamheterna påverkas av ungdomarnas önskemål.
- Flexibla mötesplatser som snabbt ställer om.
- Alltid möjligt för ungdomar att "pröva nytt" i verksamheten och snabbt få tid med en vuxen.
- En bred palett av aktiviteter och relationsbyggande möten på platser där ungdomar befinner sig.
- Ledarledda spontanaktiviteter.
- Platsobunden verksamhet och digitala mötesplatser för att möta ungdomar som har ett behov av vuxenkontakt, men inte lockas av våra stationära mötesplatser.

C. Hög effektivitet

- Starkt nätverk och samverkan med andra kommuner skapar möjligheter för effektiva verksamheter.
- Uppsökande verksamheten gör att vi möter ungdomar där de befinner sig.
- Korta ledtider mellan idé, verksamhetsplanering och mål.
- Knutpunkt och koordinator i ungdomsfrågor.

D. Hög attraktivitet

- Kvalitativa möten där ungdomar alltid ska känna att de får ut något av sitt besök.
- En möjliggörande verksamhet som stödjer drömmar samt som främjar ungdomars inneboende kraft.
- Verksamheter och aktiviteter som kompletterar övriga kommunala och privata ungdomsintressen.
- Vi har öppet även när andra verksamheter har stängt.

E. Stark utveckling

- Vi ligger långt framme i den digitala utvecklingen.
- Utifrån trendspaning och ungas kulturbegrepp fånga målgruppens tid och avtryck.
- Studiebesök, omvärldsanalys och ungdomsmedverkan ger ett brett utbud av aktiviteter och stimuli.

Seniorcentrum i Enebyberg

Verksamheten vid Seniorcentrum i Enebyberg riktar sig till åsrika kommuninvånare.

Till Seniorcentrum kommer seniorer som vill bryta tristessen och den ofrivilliga ensamheten hemma. Här träffar de sina grannar och vänner för att umgås utan några krav.

Vi erbjuder olika aktiviteter där de själva bestämmer vilka de vill delta i. Det är promenader, gymnastik, balansövningar, pingis, keramik, vävning, stickning, bingo, pussel och datakurs mm. Det är viktigt att ge de äldre digitala kunskaper för att öka tryggheten och minska utanförskap i samhället. Vi brukar kunna lösa det tillsammans, då de känner att vi har tid att lyssna. Här ska alla känna sig sedda, trygga och välkomna.

Uppdrag

- Bidra till minskat utanförskap för äldre
- Bidra till ökad social närvaro mellan generationer
- Bidra till hälsofrämjande aktiviteter genom rörelse och aktiva mötestillfällen
- Vi utgår ifrån ett helhetsperspektiv och möter seniorerna där de är och ser dem som kapabla individer och primära resurser i sina egna liv och i samhället.
- Vi arbetar utifrån deltagarnas delaktighet och inflytande.
- Vi främjar seniorernas utvecklande av sociala relationer.

Strategiområden

A. Hög kvalitet

- Pedagoger och deltagare utformar verksamheten tillsammans, utvärdering sker löpande.
- Samverkan med socialtjänstens och kommunens övriga seniorverksamheter.
- Fortbildning av verksamhetens personal.

B. Stor valfrihet

- Verksamheterna styrs av seniorernas önskemål.
- En möjliggörande lyssnade verksamhet som stödjer drömmar samt som främjar seniorernas inneboende kraft.

C. Hög effektivitet.

- Korta ledtider mellan idé, verksamhetsplanering och mål.
- Verksamhetens placering i träffpunkt Enebyberg skapar möjligheter till en naturlig integration över generationer.

D. Hög attraktivitet

- Kvalitativa möten där seniorer alltid ska känna att de får ut något av sitt besök.
- Trivsamma matstunder med två målsättningar; ge seniorerna ett näringsrikt mål mat om dagen samt samla besökarna runt ett ämne som skapar engagemang.

E. Stark utveckling

- Studiebesök, omvärldsanalys och medverkan ger ett brett utbud av aktiviteter och stimuli.

Slutord

Av alla viktiga funktioner i Danderyds kommuns olika förvaltningar, är bildningsförvaltningens verksamheter inom kultur och fritid några av de viktigaste. Kultur och fritid är kittet som håller ihop kommunen, samt levandegör den genom kultur, idrott och friluftsliv och som erbjuder folkhälsa och friskvård för alla våra kommuninvånare. Ett viktigt fundament är att alla dessa verksamheter är tillgängliga för alla oavsett ålder, kön, funktionsvariation och etnicitet.

Denna kultur- och fritidsplan har arbetats fram av tjänstepersoner inom kultur- och fritidsenheten samt processats av kultur- och fritidsnämnden.

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat att denna kultur- och fritidsplan gäller för 2022–2026.